

SZÍN

letlenül állt meg ez a szív 2009. július 16-án, még ha egy időre sikerült is újraindítani.

Elszorul most a mi szívünk is! Hiszen olyan szörnyű, olyan kegyetlen dolog, hogy mindezt múlt időben kell elmondanom. Múlt időben kell beszélnünk Róla, aki itt – Kosztolányit idézve –

*Úgy fekszik ő, ki küzdve tört a jobbra,
mint önmagának dermedt-néma szobra.*

Honlapja mottójának Márai Sándor sorait választotta:

*„Mielőtt műemléknek alakulok át,
jó lenne még egy-két szót szólni.”*

Kedves Pali! Bármilyen szomorú, de erre immár nincsen módod. Te már nem keresed többé, hanem megtaláltad a méltóságot, a *Te méltóságodat!* Amit még mondani szerettél volna, azt nekünk kell majd kiolvasnunk ránk hagyott írásaidból, terveidből, gondolataidból, útmutatásaidból.

Igyekszünk tőlünk telhetően mindent megérteni, folytatni és megvalósítani.

Te csak – nyugodjál békében!

Halász Péter

Bernard Kholer búcsúlevele

Kedves Gyászoló Család és Kedves Egybegyűltek! Beke Pál magyar és szerte Európában élő barátai nevében Bernard Kholer búcsúlevelét olvasom fel – szíves engedelmükkel.¹

Pali, huszonöt esztendeje, hogy ismerjük egymást. Közös barátunk, Paul Blin szervezte azt a magyarországi látogatást, amelynek alkalmával először találkoztunk. Rögtön ezután több cserét szerveztünk francia egyesületi vezetők és magyarországi művelődési házakban dolgozó kollégák számára.

1989 után a cserék kibővültek: küdtél hozzánk újonnan megválasztott polgármestereket, hogy meglássák, hogyan működnek a franciaországi önkormányzatok; szőlőtermelőket és borászokat, hogy megismerkedjenek a számukra addig ismeretlen francia szövetkezeti pincerendszerrel; és természetesen több száz, Magyarország különböző részéről érkező fiatal és fiatalokkal foglalkozó animátort. Ők aztán kapcsolatokat építettek franciaországi egyesületekkel a Languedoc-Roussillon-i régióban, Normandiában, Elzászban és Párizsban.

Te így járultál hozzá az új magyar demokrácia megteremtéséhez.

¹ A búcsúbeszéd Beke Pál temetésén, 2009. november 24-én hangzott el, Vattai Dénes tolmácsolásában.

Embereket így összeismertetni egymással, nem volt jelentéktelen cselekedet. Arra alkalmas, hogy általa létrejöjjön egy határokon átívelő emberibb társadalom, és a háborúk által megtépázott Európa békés jövője. És ebből a szempontból Magyarország története példaértékű.

Ám, Te ebben az elképzelésedben messzebbre néztél. Azért, hogy a minket összekötő gondolatok, értékek fennmaradjanak, szervezetek kellettek. Ezek tették lehetővé, hogy gondolataink tervek formájában megvalósuljanak.

Társaddal és barátoddal és az Ifjúságért Önkormányzati Szövetséggel 1999-ben csatlakoztatok a Contact 2103 európai szervezetünkhöz. Majd a 2001-ben aláírt együttműködési megállapodást követő megszámlálhatatlan találkozás, képzés, csere után vezetésséddel jött létre a francia ifjúsági és művelődési házak mintája alapján működő Civil Közösségi Házak Magyarországi Szervezete.

Igaz, hogy ez most itt túl rövid összefoglalása mindannak, ami a francia-magyar kapcsolatok esetében a nevedhez kötődik. De mégis, ezek az események tanúskodnak azokról a célokról, amelyek a Te fejedben már akkor világosan megszülettek, amikor még nem is találkoztunk, amikor még el sem indultunk a célhoz vezető közös úton.

Szerencsére a lényegét sikerült megvalósítanunk, és ezt Te magad is megízlelhetted, részt ve-

hettél a közös munkából megszülető új kezdeményezésekben.

Nem felejtjük és köszönjük a közös munkához adott személyes hozzájárulásodat, annak súlyát. Elszántságodat, meggyőződésedet, bölcs tapasztalatodat. Természetes tudásodat emberekről, társadalomról. Mindenek fölött karizmatikus egyéniségedet és a barátságba vetett megingathatatlan hitedet.

Drága Barátunk, sokat köszönhetünk éleslátásodnak, a megoldásra váró problémákról felrajzolt igaz helyzetképeknek és pontos elemzéseidnek.

Vitathatatlan, hogy legfőbb mozgatóerőd a barátság volt. Visszaemlékezve közös munkánk eltelt éveire, mindannyian úgy gondoljuk, hogy céljaid megvalósításához mindig elkötelezett barátokkal voltál körülvéve, ahogyan Te is elkötelezett voltál irántuk/irántunk.

Értük/értünk olyan harcokba bocsátkoztál, amelyek bizony nem voltak előre megnyerve.

A barátság ajándék. S Te minden embert teljes nagyságában és teljes emberi mivoltában láttál.

Tudtad, ki a barát.

A kihívásokra adott válaszokban azokat gyűjtötte magad köré, számodra a legfontosabb az volt, kiben van meg az emberi méltóság, az emberi felülemelkedés. Neked a népművelés az az „élesztő” erő volt, amelynek segítségével az általad elképzelt ideál elérhető. Ezért kellett, hogy találkozzunk, együtt küzdjünk, és barátokká váljunk.

Drága Barátunk!

Az elkötelezettséged és az egész lényed által sugárzott barátság nevében folytatjuk a megkezdett közös munkát a méltóság, a szabadság és a türelem jegyében, amely maga volt az egész életed.

Utoljára pedig, el kell Neked mondanunk, hogy csodálatos barát voltál, és nagyon hiányzol mindnyájunknak.

Szerbusz barát!

Vattai Dénes

(Fordította franciáról magyarra:
Szöllösi Eszter.)

A közösségépítész halálára

Frissen érkezett, s érintett a gyász hír: Beke Pál 2009. november 5-én, életének 66. évében elhunyt.

Hozzászoktam a halálesetekhez. Mielőtt beléphettem a felsőoktatás kapuján, voltam kórházi segédmunkás is, vittem beteget, halottat. Később sokat tanultam Polcz Alaine élet- s gyász-művéből, lelkész barátaitól, Tarzusi Páltól és Mesterétől (lásd: halál az élet természetes része). Természetem meg idegenkedik az érzelmek kitakarásaitól, így hát azt hittem, rezzenéstelenül, benső gyásszal fogom ezt is fogadni, ahogy a kevéssel korábban elment Kelner Gitta s más barátaink halálhírét vettem eszméletembe, gyászomba.

Pali (Paja) elmenetelével nem így vagyok. Lehunyt szemmel, némán ülök és vetítem egyre a képeket közös álmaink, eszméink napjaiból, utazásainkból, életünkéből. Nem tudok napirendre térni elmenetelével súlyosbított gondolatainkban. Alább – személyes rekviemként mondom sírja fölött azokat a szavakat, amelyeket pár éve, hatvanadik

születésnapjára írtam. Ezzel az újraírt, rövidített emlékezéssel tisztelgek a magyar közművelődés, közösségszervezés erős, bölcs embere előtt. Képeket illeszték egymás mellé. Valódi élet-képek.

1/ Egy különös kép a kapuról

Van egy archív, fakó fényképfelvétel. Három ember látható egy kapuban. *Beke Pali mellett Jóska, Iván.* A nyolcvanas évek elején kaptam lencsevégre őket. Három ember, három merőben különböző személyiség, világkép, stílus. Hátuk mögött ajtó. Egyetlenegy. De az közös. A Corvin téri „műintézet” kapuja, sok hamvába holt mozzgalom, és sok észrevétlenül is sikerre vergődött cselekvő tett, eredményt hozó gondolat díszlete, ki- és áteresztő szűk bejárata (kijárata).

Az 1970-es, 1980-as évek magyar közművelődésének, közösségszervezésének indulása ehhez a kapuhoz köthető. S a három emberről összehasonlító elemzést lehetne/kellene írni komparatív tudományos dolgozatban. Megérné. Működésük (s